

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A LA MOBILITAT I A LA SEGURETAT CIUTADANA (VIALITAT I SENYALITZACIONS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 4 de setembre de 2023, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- Alguns usuaris del carril bici del carrer Sardenya (de sentit únic, direcció mar) circulen en els dos sentits de la marxa, la qual cosa suposa un perill per a les persones vianants. El tram concret que presenta més perillositat és el que hi ha entre l'avinguda Meridiana i el carrer de Llull.
- Els infractors són tant persones usuàries de bicicletes com VPM, i quan circulen contra direcció es creen situacions de perill per a les persones, sobretot entre les persones grans o amb dificultats de mobilitat.
- Mitjançant l'associació de veïns i veïnes del Parc i la Llacuna es va demanar diverses vegades que es reforçés la senyalització amb un nou senyal de prohibició de circulació en sentit muntanya. També es va demanar reforçar el control de la disciplina viària.
- Les peticions van ser tant escrites, com verbals; més recentment mitjançant els fòrums de participació ciutadana, com els consells de barri. Aporta còpia d'una queixa IRIS resolta el 14 d'octubre de 2021 per l'Àrea d'Ecologia Urbana, en què es descarta implementar nova senyalització, atès que l'existent al paviment és correcta i suficient.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Districte de Sant Martí** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 6 de setembre de 2023 es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 16 de gener de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les actuacions que va dur a terme l'Ajuntament.

CONSIDERACIONS

1. Emplaçament: carril bici del c/ Sardanya, entre l'av. Meridiana i el c/ Llull

El sentit de la marxa del carrer Sardanya és direcció mar. A la banda dreta de la calçada hi ha un carril bici, que en alguns trams està segmentat en dos subcarrils, i també en altres trams té separadors de cautxú o pilones.

No consta que hi hagi senyalització vertical que informi del sentit de la marxa del carril bici, però sí que hi ha senyalització horitzontal al paviment que informa amb fletxes en sentit muntanya, així com la icona de bicicletes.

2. Règim de circulació bicicletes i VMP

El motiu principal de queixa és que hi ha bicicletes i vehicles de mobilitat personal (VMP) que circulen en sentit contrari al que està establert mitjançant la senyalització al paviment del carril bici. I és per això que s'havia demanat un reforç de senyalització afegint un senyal vertical que informés que no es permet la circulació en sentit muntanya.

Quant a la circulació de bicicletes, cal fer referència a l'article 25.4 del Reial decret legislatiu 6/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària (LSV) que estableix que, pel que fa a la circulació urbana, cal atènyer-se al que disposi l'ordenança municipal corresponent.

A Barcelona, l'ordenança d'aplicació és l'Ordenança de circulació, vianants i vehicles (OCVV), l'article 14 de la qual regula la circulació de bicicletes. Aquesta norma té prevista una propera modificació,¹ que va ser aprovada inicialment el 14 de febrer de 2023 (BOPB de 17 de febrer de 2023), sense que hagi estat aprovada definitivament. Justament incorporarà canvis importants quant a la circulació de bicicletes i VMP, atès que exposa el següent:

[...] no cal considerar-los com una amenaça sinó com una oportunitat per disminuir l'ús del cotxe, però que inexorablement requereixen una estricta regulació que permeti la seva incorporació a la circulació urbana amb les garanties de seguretat viària i de respecte als vianants com a màxima expressió de qui és vulnerable a les vies urbanes.

Quant al sentit de la marxa de les bicicletes, la versió vigent de l'OCVV preveu el següent:

Art. 14.2.2.3 OCVV: Les bicicletes poden circular en ambdós sentits de la marxa als carrers de vianants, carrers residencials de velocitat màxima de 20 km/h i quan tinguin plataforma única, excepte senyalització específica que ho prohibeixi.

S'entén per via urbana de plataforma única la que presenta un sol nivell arquitectònic o de rasant en el paviment entre la calçada i la vorera, malgrat que els materials que integren aquestes parts de la via presentin diferències.

El text de la proposta de modificació pretén limitar la possibilitat de circular contra direcció, excepte quan un senyal ho autoritzi expressament:

Art. 14.2.2.3 OCVV: Les bicicletes, els cicles i les bicicletes de pedals amb pedaleig assistit poden circular pel carril de la marxa als carrers de vianants, carrers sense voreres, carrers residencials de velocitat màxima de 20 km/h i quan tinguin plataforma única, excepte senyalització específica que ho prohibeixi. En cas d'aglomeracions, cal baixar del vehicle per garantir la seguretat de totes les persones usuàries de la via. Mitjançant la senyalització que correspongui es pot autoritzar la circulació en sentit contrari.

¹ <https://bop.diba.cat/anunci/3395863/aprovacio-inicial-de-la-modificacio-de-l-ordenanca-de-circulacio-de-vianants-i-de-vehicles-ajuntament-de-barcelona>

El que no canvia és l'obligació de respectar la preferència dels vianants, i d'abstenir-se de fer qualsevol maniobra que pugui afectar la seguretat dels vianants (14.3.3.3 OCVV).

Quant a la circulació de VMP, Barcelona va ser pionera regulant la circulació de patinets, cosa que va fer ja en una modificació de l'Ordenança de circulació de vianants i de vehicles (OCVV) el 2017². Posteriorment, a escala estatal es va regular la circulació de VMP mitjançant el Reial decret 970/2020, de 10 de novembre, pel qual es modifiquen el Reglament general de circulació, aprovat pel Reial decret 1428/2003, de 21 de novembre, i el Reglament general de vehicles, aprovat pel Reial decret 2822/1998, de 23 de desembre, en matèria de mesures urbanes de trànsit.

El Reial decret legislatiu 6/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària (LSV) trasllada a les ordenances municipals la regulació dels VMP en vies urbanes.

En l'OCVV de Barcelona, la circulació dels VMP es regula en l'article 14 ter.

Les persones conductores VMP han de circular amb diligència i precaució per evitar danys propis o aliens, i no es poden posar en perill ni poden posar en perill la resta de persones usuàries de la via. Existeix un límit de velocitat general específic, de manera que els VMP no poden superar, en cap cas, els 25 km/h.

Pel que fa a les vies per on poden circular, s'inclouen els carrils bici tant en vorera (màxim de 10 km/h), com a la calçada (màxim de 25 km/h).

Com que en aquesta via consta senyalització específica que indica el sentit de la marxa, és evident que la circulació en sentit muntanya per part de bicicletes i/o VMP constitueix una infracció de la normativa.

3. Actuacions del districte de Sant Martí

L'informe del districte de Sant Martí incorpora a la seva vegada un informe elaborat per la Guàrdia Urbana (GUB) del districte de Sant Martí.

La GUB exposa que no es tenia coneixement dels fets descrits a la queixa, i que, per tant, la situació no ha estat tractada a cap Taula de Mobilitat.

² <https://www.barcelona.cat/mobilitat/ca/mitjans-de-transport/vehicles-mobilitat-personal>

Pel que fa a la sinistralitat en aquest emplaçament, s'indica que durant els nou primers mesos de l'any 2023 no consta cap accident. I pel que fa al nombre de denúncies, només en consta una a una bicicleta per no obeir el semàfor vermell.

Adicionalment, arran de la presentació de la present queixa, la GUB va realitzar una observació al lloc durant un matí, sense que s'observés cap perill ni infracció. Igualment s'ha informat les patrulles del sector perquè puguin tenir-la en compte en les seves tasques de vigilància.

Per últim, l'agent referent del barri aprofitarà el contacte habitual amb les entitats veïnals per tal de recaptar propostes de millora per part de la ciutadania.

4. Potestat discrecional de l'Administració

També cal reflexionar sobre els límits de la participació ciutadana i sobre la potestat discrecional de l'Administració.

L'Ajuntament té competència pròpia pel que fa al traçat i característiques de la xarxa viària, i l'ordenació del trànsit de persones i vehicles (art. 65 i 93 de la Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la Carta municipal de Barcelona), i la senyalització viària constitueix una decisió que s'emmarca en el que es coneix com a potestat de decisió discrecional de les administracions públiques.

Així, entre diferents solucions tècniques, totes elles possibles i legítimes, l'Administració pública opta per una solució que ha de ser la millor possible aplicant els principis de bona administració i equitat, per tal de no incórrer en arbitrietat, conducta prohibida per la Constitució espanyola.

En aquest sentit, l'article 69 de la Llei 7/1985, reguladora de les bases del règim local, diu que les formes, els mitjans i els procediments de participació que les corporacions estableixin en l'exercici de la seva potestat d'autoorganització no poden, en cap cas, menyscar les facultats de decisió que corresponguin als òrgans representatius regulats per la llei.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte de Sant Martí ha estat ajustada a dret i eficaç.**

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Suggerir al Districte de Sant Martí** que es faci una visita de l'emplaçament amb l'associació de veïns i veïnes en la qual participa el promotor de la queixa (el Parc i la Llacuna), per valorar la situació in situ.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.